

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 4ης Οκτωβρίου 2001 *

Στην υπόθεση C-403/99,

Ιταλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον U. Leanza, επικουρούμενο από τον D. Del Gaizo, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον F. Ruggeri Laderchi, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση του κανονισμού (ΕΚ) 1639/1999 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 1999, με τον οποίο καθορίζεται το ανώτατο ποσό της αντισταθμιστικής ενίσχυσης που προκύπτει από τον συντελεστή μετατροπής του ευρώ σε μονάδες εθνικού νομίσματος ή τις ισοτιμίες που εφαρμόζονται την 1η Ιουλίου 1999 (ΕΕ L 194, σ. 33),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. La Pergola, πρόεδρο τμήματος, D. A. O. Edward, P. Jann (εισηγητή), S. von Bahr και C. W. A. Timmermans, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 5ης Απριλίου 2001, κατά την οποία η Ιταλική Δημοκρατία εκπροσωπήθηκε από τον D. Del Gaizo και η Επιτροπή από τον L. Visaggio,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαΐου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 20 Οκτωβρίου 1999, η Ιταλική Δημοκρατία ζήτησε, βάσει του άρθρου 230, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, την ακύρωση του κανονισμού (ΕΚ) 1639/1999 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 1999, για τον καθορισμό του ανωτάτου ποσού της αντισταθμιστικής ενίσχυσης που προκύπτει

από τον συντελεστή μετατροπής του ευρώ σε μονάδες εθνικού νομίσματος ή τις ισοτιμίες που εφαρμόζονται την 1η Ιουλίου 1999 (ΕΕ L 194, σ. 33, στο εξής: προσβαλλόμενος κανονισμός).

Νομικό πλαίσιο

- 2 Το κοινοτικό γεωργονομισματικό καθεστώς έχει ως αντικείμενο να μειώσει τις επιπτώσεις της διακυμάνσεως των νομισμάτων επί των ποσών που καταβάλλονται μεν στους κοινοτικούς γεωργούς σε συγκεκριμένο νόμισμα, πλην όμως εκφράζονται, στις αφορώσες την κοινή γεωργική πολιτική πράξεις, σε άλλο νόμισμα ή σε λογιστική μονάδα.
- 3 Πριν από την εισαγωγή, από 1ης Ιανουαρίου 1999, του ευρώ ως ενιαίου νομίσματος σε ένταξη κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το γεωργονομισματικό καθεστώς στηριζόταν, κυρίως, στους ακόλουθους τέσσερις κανονισμούς:
 - στον κανονισμό (ΕΟΚ) 3813/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, σχετικά με τη λογιστική μονάδα και τις ισοτιμίες μετατροπής που πρέπει να εφαρμόζονται στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ L 387, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) 150/95 του Συμβουλίου, της 23ης Ιανουαρίου 1995 (ΕΕ L 22, σ. 1)·
 - στον κανονισμό (ΕΚ) 1527/95 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1995, για τον καθορισμό των αντισταθμιστικών καταβολών των σχετικών με την πτώση των γεωργικών ισοτιμιών για ορισμένα νομίσματα (ΕΕ L 148, σ. 1)·

- στον κανονισμό (ΕΚ) 2990/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, για τον καθορισμό των αντισταθμιστικών καταβολών που αφορούν αισθητές πτώσεις των γεωργικών ισοτιμιών μετατροπής πριν από την 1η Ιουλίου 1996 (ΕΕ L 312, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1451/96 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1996 (ΕΕ L 187, σ. 1)·

- στον κανονισμό (ΕΚ) 724/97 του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 1997, για τον καθορισμό των μέτρων και των αντισταθμιστικών καταβολών των σχετικών με τις αισθητές ανατιμήσεις που επηρεάζουν τα γεωργικά εισοδήματα (ΕΕ L 108, σ. 9), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 942/98 του Συμβουλίου, της 20ής Απριλίου 1998 (ΕΕ L 132, σ. 1).

4 Όσον αφορά, ειδικότερα, τις ενισχύσεις που υπολογίζονται κατ' αποκοπή βάσει, μεταξύ άλλων, του αριθμού των εκταρίων ή των ζώων, που καλούνται γενικώς άμεσες ενισχύσεις, ο κανονισμός 1527/95 πρόβλεπε στο άρθρο 3 ότι οι γεωργικές ισοτιμίες που εφαρμόζονται στις 23 Ιουνίου 1995 παραμένουν αμετάβλητες μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999. Οι μεταγενέστεροι κανονισμοί περιείχαν ανάλογες διατάξεις που πάγωσαν τις γεωργικές ισοτιμίες μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999.

5 Με την εισαγωγή του ευρώ, το γεωργονομισματικό σύστημα έχασε τον λόγο υπάρξεώς του όσον αφορά τα κράτη μέλη που υιοθέτησαν το νόμισμα αυτό σύμφωνα με τη Συνθήκη (στο εξής: συμμετέχοντα κράτη μέλη). Όσο για τα κράτη που δεν υιοθέτησαν το ευρώ σύμφωνα με τη Συνθήκη (στο εξής: μη συμμετέχοντα κράτη μέλη), ο κοινοτικός νομοθέτης αποφάσισε να καταργήσει τις ειδικές γεωργικές ισοτιμίες μετατροπής και να θεσπίσει ένα νέο γεωργονομισματικό σύστημα στηριζόμενο σε διαφορετικές αρχές.

- 6 Συναφώς ο κανονισμός (ΕΚ) 2799/98 του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1998, για τη θέσπιση του γεωργονομισματικού καθεστώτος του ευρώ (ΕΕ L 349, σ. 1), προβλέπει στο άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2:

«1. Οι τιμές και τα ποσά που καθορίζονται στις σχετικές με την κοινή γεωργική πολιτική πράξεις εκφράζονται σε ευρώ.

2. Χορηγούνται ή εισπράττονται σε ευρώ στα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Στα άλλα κράτη μέλη μετατρέπονται στο εθνικό τους νόμισμα μέσω της συναλλαγματικής ισοτιμίας και, με την επιφύλαξη του άρθρου 8, χορηγούνται ή εισπράττονται σε εθνικό νόμισμα.»

- 7 Το άρθρο 5 του κανονισμού αυτού ορίζει, όσον αφορά τις άμεσες ενισχύσεις:

«1. Σε περίπτωση που η συναλλαγματική ισοτιμία που εφαρμόζεται την ημέρα της γενεσιουργού αιτίας, για:

— μια κατ' αποκοπή ενίσχυση που καθορίζεται ανά εκτάριο ή ανά μονάδα ζώντος ζώου

ή

— μια αντισταθμιστική προμιοδότηση ανά προβατίνα ή αίγα

ή

— ένα ποσό διαρθρωτικού ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα,

είναι μικρότερη από αυτή που εφαρμόστηκε προηγουμένως, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να χορηγήσει αντισταθμιστική ενίσχυση στους γεωργούς, σε τρεις διαδοχικές δόσεις δώδεκα μηνών που αρχίζουν την ημέρα της γενεσιουργού αιτίας.

Η αντισταθμιστική ενίσχυση πρέπει να χορηγείται με τη μορφή συμπληρώματος των ενισχύσεων, προμοδοτήσεων και ποσών που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.

2. Το μέγιστο ποσό της πρώτης δόσης της αντισταθμιστικής ενίσχυσης καθορίζεται σύμφωνα με την διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 9, για το σύνολο του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παραρτήματος. Ωστόσο, το κράτος μέλος μπορεί να παραιτηθεί από τη χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης, όταν το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε μείωση λιγότερο από το 0,5 %.

3. Τα ποσά της δεύτερης και τρίτης δόσης, μειώνονται καθένα σε σχέση με το επίπεδο της προηγούμενης δόσης, τουλάχιστον κατά ένα τρίτο του ποσού που καταβλήθηκε με την πρώτη δόση.

4. Ανάλογα με την περίπτωση, τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 3 μειώνονται ή ακυρώνονται σε συνάρτηση με την επίπτωση στο εισόδημα της εξέλιξης των συναλλαγματικών ισοτιμιών που διαπιστώθηκαν την πρώτη ημέρα της δεύτερης και τρίτης δόσης.

5. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στα ποσά για τα οποία εφαρμόστηκε ισοτιμία μικρότερη από τη νέα ισοτιμία, κατά τη διάρκεια των είκοσι τεσσάρων μηνών που προηγούνται της θέσης σε ισχύ αυτής της νέας ισοτιμίας.»

- 8 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2800/98 του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τα μεταβατικά μέτρα για την εισαγωγή του ευρώ στην κοινή γεωργική πολιτική (ΕΕ L 349, σ. 8):

«Σε περίπτωση που η ισοτιμία μετατροπής του ευρώ σε εθνική νομισματική μονάδα ή η συναλλαγματική ισοτιμία που εφαρμόζεται την ημέρα της γενεσιουργού αιτίας το 1999 για:

- μια κατ' αποκοπήν ενίσχυση η οποία καθορίζεται ανά εκτάριο ή ανά μονάδα ζώντος ζώου

ή

- μια αντισταθμιστική προμοδότηση ανά προβατίνα ή αίγα

ή

- ένα ποσό διαρθρωτικού ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα,

είναι χαμηλότερη από εκείνη που εφαρμοζόταν προηγουμένως, χορηγείται αντισταθμιστική ενίσχυση.

Το ποσό της ενίσχυσης υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) 2799/98.

Παρά το άρθρο 6, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του εν λόγω κανονισμού, η κοινοτική συνδρομή ανέρχεται σε 100 % της ενίσχυσης για το πρώτο έτος».

- 9 Οι κανονισμοί 2799/98 και 2800/98 τέθηκαν σε εφαρμογή με τους κανονισμούς (ΕΚ) 2808/98 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1998, περί λεπτομερειών εφαρμογής του γεωργοοικονομικού καθεστώτος του ευρώ στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 349, σ. 36), και 2813/98 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1998, περί λεπτομερειών εφαρμογής όσον αφορά τα μεταβατικά μέτρα για την εισαγωγή του ευρώ στην κοινή γεωργική πολιτική (ΕΕ L 349, σ. 48).
- 10 Τα άρθρα 4 έως 7 του κανονισμού 2813/98 περιέχουν τους επί μέρους κανόνες που εφαρμόζονται για την περίπτωση χορηγήσεως αντισταθμιστικής ενίσχυσης του άρθρου 3 του κανονισμού 2800/98.
- 11 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 2813/98, το ανώτατο ύψος του ποσού της εν λόγω αντισταθμιστικής ενίσχυσης καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 2799/98.

12 Το άρθρο 5 του κανονισμού 2813/98 ορίζει:

«Το ανώτατο ύψος του ποσού της ενίσχυσης μετατρέπεται, όσον αφορά τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, σε εθνικές νομισματικές μονάδες με τις ισοτιμίες μετατροπής που καθορίστηκαν αμετάκλητα από το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 109 Α, παράγραφος 4, πρώτη φράση, της Συνθήκης, και, όσον αφορά τα μη συμμετέχοντα κράτη, σε εθνικό νόμισμα με την ισοτιμία συναλλάγματος της ημερομηνίας της γενεσιουργού αιτίας.»

13 Το άρθρο 6 του κανονισμού αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«Το ανώτατο ύψος του ποσού της αντισταθμιστικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4, η οποία προκύπτει από μείωση της γεωργικής ισοτιμίας μετατροπής που πάγωσε μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999, αυξάνεται με το αντίστροφο του λόγου μεταξύ της ισοτιμίας που αναφέρεται στο άρθρο 5 και της προαναφερόμενης γεωργικής ισοτιμίας μετατροπής.»

14 Με τον προσβαλλόμενο κανονισμό, η Επιτροπή καθόρισε το ανώτατο ποσό της αντισταθμιστικής ενίσχυσης για τις άμεσες ενισχύσεις με γενεσιουργό αιτία πριν από την 1η Ιουλίου 1999. Η Επιτροπή τότε δεν εφάρμοσε την αύξηση που προβλέπει το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98.

Επί της ουσίας

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 15 Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός συνιστά παράβαση του άρθρου 6 του κανονισμού 2813/98 που θεσπίζει γενικό κανόνα εφαρμοζόμενο σε όλες τις άμεσες ενισχύσεις οι οποίες επηρεάζονται από το πάγωμα των γεωργικών ισοτιμιών μετατροπής, ανεξαρτήτως της χρονικής στιγμής της γενεσιουργού αιτίας που δημιούργησε το δικαίωμα εισπράξεως των ενισχύσεων. Δεδομένου ότι ο κανόνας αυτός είναι σαφέστατος, δεν είναι δυνατό να υποσκελιστεί η σημασία των χρησιμοποιούμενων όρων από μια ερμηνεία στηριζόμενη στην προσβαλλόμενη ως διαφορετική βούληση του κοινοτικού νομοθέτη.
- 16 Ο προσβαλλόμενος κανονισμός συνιστά επίσης παράβαση των διατάξεων του άρθρου 5, του κανονισμού 2799/98 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 του κανονισμού 2800/98, διότι αποτρέπει την πλήρη αντιστάθμιση των απωλειών που σημειώνονται σε σχέση με κάποια σημαντική ανατίμηση της εθνικής νομισματικής μονάδας ή του εθνικού νομίσματος στο οποίο καταβάλλονται οι ενισχύσεις.
- 17 Εξάλλου, ο προσβαλλόμενος κανονισμός εμφανίζει έλλειψη αιτιολογίας και μαρτυρεί κατάχρηση εξουσίας και ως εκ τούτου πρέπει να ακυρωθεί.
- 18 Η Επιτροπή αντικρούει τον πρώτο λόγο ακυρώσεως παρατηρώντας ότι το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98 προβλέπει κανόνα εξαιρετικό, ο οποίος δεν έχει εφαρμογή στις άμεσες ενισχύσεις για τις οποίες υπήρχε γεωργική ισοτιμία μετατροπής που είχε παγώσει και των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη την 1η Ιανουαρίου 1999.

- 19 Συγκεκριμένα, για να κατοχυρωθεί το ποσό των αμέσων ενισχύσεων σε εθνικό νόμισμα, το άρθρο 3 του κανονισμού 1527/95 και οι ανάλογες διατάξεις των μεταγενέστερων κανονισμών πρόβλεψαν τη διατήρηση των γεωργικών ισοτιμιών μετατροπής μέχρι και την 1η Ιανουαρίου 1999 περιλαμβανόμενη.
- 20 Το άρθρο 109 Α, παράγραφος 4, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 123, παράγραφος 4, ΕΚ) προβλέπει ότι στην αρχή του τρίτου σταδίου της νομισματικής ένωσης το ενιαίο νόμισμα αντικαθιστά τα νομίσματα των συμμετεχόντων κρατών μελών με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που καθορίζει αμετάκλητα το Συμβούλιο, οπότε η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να χρησιμοποιήσει την ισοτιμία αυτή, όπως και έπραξε με το άρθρο 5 του κανονισμού 2813/98. Συνεπώς, καίτοι είχε προβλεφθεί η χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης ίσης με τη διαφορά μεταξύ της αμετάβλητης πλέον γεωργικής ισοτιμίας και της νέας ισοτιμίας, το υπολογιζόμενο σε ευρώ ποσό της αντισταθμιστικής ενίσχυσης μετατράπηκε κατ' ανάγκη με τη νέα ισοτιμία. Η μετατροπή αυτή, με εφαρμογή της νέας ισοτιμίας είχε ως συνέπεια τη χορήγηση ποσού ενίσχυσης, εκφραζόμενο σε εθνική νομισματική μονάδα ή σε εθνικό νόμισμα, χαμηλότερον αυτού που θα εχορηγείτο αν είχε εφαρμοστεί η παγωμένη γεωργική ισοτιμία.
- 21 Κατά την Επιτροπή, η κατάσταση αυτή δημιουργούσε πρόβλημα δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, δεδομένου ότι το Συμβούλιο είχε προηγουμένως εγγυηθεί το πάγωμα των συναλλαγματικών ισοτιμιών μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999. Η επιλογή αυτής της ημερομηνίας υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου ότι η 1η Ιανουαρίου ήταν η ημερομηνία της γενεσιουργού αιτίας για πολλές άμεσες ενισχύσεις. Για να αντιμετωπιστεί ακριβώς αυτό το πρόβλημα θεσπίστηκε το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98. Αντίθετα, όμως, με όσα υποστηρίζει η Ιταλική Κυβέρνηση, οι επιχειρηματίες δεν μπορούσαν να έχουν την παραμικρή δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά τις ισοτιμίες που θα ίσχυαν για τις άμεσες ενισχύσεις με γενεσιουργό αιτία μεταγενέστερη της 1ης Ιανουαρίου 1999. Πράγματι, οι ισοτιμίες δεν πάγωσαν μετά την ημερομηνία αυτή και κανείς δεν μπορούσε να προβλέψει τις ισοτιμίες που θα εφαρμόζονταν στις ενισχύσεις αυτές.
- 22 Η συστηματική αυτή ερμηνεία ενισχύεται και από την γραμματική ερμηνεία του άρθρου 6 του κανονισμού 2813/98. Πράγματι, για τις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη μετά την 1η Ιανουαρίου 1999 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η αντισταθμιστική ενίσχυση προκύπτει από τη μείωση της γεωργικής ισοτιμίας

μετατροπής που πάγωσε μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999. Στην περίπτωση αυτή, η αντισταθμιστική ενίσχυση προκύπτει από την ισοτιμία που εφαρμόζεται κατά την ημερομηνία επελεύσεως της γενεσιουργού αιτίας, δηλαδή από την εξέλιξη μιας ισοτιμίας που δεν είναι πλέον παγωμένη.

- 23 Η Επιτροπή προσθέτει ότι είναι σαφές ότι ο κανονισμός 2813/98 εφαρμόζεται μόνο στις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία τοποθετείται στο 1999. Αν, όπως υποστηρίζει η Ιταλική Κυβέρνηση, το άρθρο 6 του κανονισμού αυτού εφαρμόζοταν σε όλες τις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία θα επήρχετο κατά το έτος αυτό, θα ήταν περιττό να διευκρινιστεί ότι η διάταξη αυτή αφορά την ενίσχυση «η οποία προκύπτει από μείωση της γεωργικής ισοτιμίας μετατροπής που πάγωσε μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999».
- 24 Κατά συνέπεια, υποστηρίζει η Επιτροπή, όταν εκδόθηκε ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν ετίθετο θέμα εφαρμογής του άρθρου 6 του κανονισμού 2813/98. Συνεπώς η Επιτροπή δεν παρέβη τη διάταξη αυτή.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 25 Πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98 εμφανίζει δυσχέρειες ως προς την ερμηνεία.
- 26 Συγκεκριμένα, αφενός, πράγματι όπως υποστηρίζει η Ιταλική Κυβέρνηση, η διάταξη αυτή δεν αναφέρεται, προκειμένου να διευκρινίσει την έκταση εφαρμογής της, στην ημερομηνία της γενεσιουργού αιτίας, πράγμα που στηρίζει την άποψη ότι εφαρμόζεται σε όλες τις άμεσες ενισχύσεις, των οποίων η γενεσιουργός αιτία επήλθε το 1999.

- 27 Αφετέρου, είναι επίσης αληθές, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, ότι μια τέτοια γενική εφαρμογή θα καθιστούσε περιττή τη διευκρίνιση ότι η αντισταθμιστική ενίσχυση πρέπει να προκύπτει από μείωση της ισοτιμίας μετατροπής που πάγωσε μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999.
- 28 Υπό τις συνθήκες αυτές, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οσάκις μια διάταξη του κοινοτικού δικαίου επιδέχεται πλείονες ερμηνείες, πρέπει να προτιμάται η ερμηνεία η οποία διασφαλίζει την πρακτική της αποτελεσματικότητας (βλ., ιδίως, απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2000, C-434/97, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2000, σ. 1129, σκέψη 21).
- 29 Συναφώς, η Επιτροπή υποστήριξε πειστικά ότι το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98 σκοπεί να σεβαστεί τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των επιχειρηματιών στο πάγωμα των γεωργικών ισοτιμιών μετατροπής που είχε προβλεφθεί μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999. Η Ιταλική Κυβέρνηση δεν αμφισβήτησε τον στόχο αυτό αλλά πρατήρησε ότι αυτή η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη υπήρχε επίσης και όσον αφορά τις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη μεταγενέστερα.
- 30 Αυτό το επιχείρημα όμως δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, η διάταξη που πρόβλεπε το πάγωμα των γεωργικών ισοτιμιών μετατροπής μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1999 δεν παρείχε στους επιχειρηματίες καμιά εγγύηση ικανή να στηρίξει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς την περαιτέρω εξέλιξη του ποσού των άμεσων ενισχύσεων.
- 31 Κατά συνέπεια, η ερμηνεία που προτείνει η Επιτροπή, κατά την οποία το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98 συνιστά εξαιρετικό κανόνα που εφαρμόζεται αποκλειστικά στις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη την 1η Ιανουαρίου 1999, είναι αυτή που ανταποκρίνεται στον σκοπό της διάταξης αυτής.

- 32 Δεδομένου ότι αυτή η ερμηνεία του άρθρου 6 του κανονισμού 2813/98 δεν αντιβαίνει στο γράμμα της διάταξης πρέπει να γίνει δεκτή εφόσον συμβιβάζεται με το νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή.
- 33 Συναφώς πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού 2813/98, το άρθρο 6 του κανονισμού αυτού εντάσσεται στις διατάξεις που εφαρμόζονται για τη χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης του άρθρου 3 του κανονισμού 2800/98. Η τελευταία αυτή διάταξη παραπέμπει, για τον υπολογισμό του ποσού της ενισχύσεως, στο άρθρο 5 του κανονισμού 2799/98.
- 34 Τα άρθρα αυτά, όμως, των κανονισμών 2799/98 και 2800/98 που εξέδωσε το Συμβούλιο δεν παρέχουν κατ' αρχήν στην Επιτροπή εξουσία να αποκλίνει από τις μεθόδους που εφαρμόζονται για τον υπολογισμό του ποσού των ενισχύσεων.
- 35 Ωστόσο η γενική αρχή του σεβασμού της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δέσμευε τόσο το Συμβούλιο, όταν αυτό εξέδωσε τους κανονισμούς 2799/98 και 2800/98, όσο και την Επιτροπή όταν έθεσε σε εφαρμογή τους κανονισμούς αυτούς.
- 36 Συνεπώς, αφενός η αρχή του σεβασμού της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης υποχρέωνε την Επιτροπή να χορηγήσει, για τις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη την 1η Ιανουαρίου 1999, την αύξηση που προβλέπει το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98. Αφετέρου, η Επιτροπή δεν μπορούσε να χορηγήσει την αύξηση αυτή για τις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη μεταγενέστερα διότι τότε θα παρέβαινε τις διατάξεις των κανονισμών 2799/98 και 2800/98.
- 37 Σύμφωνα όμως με μια γενική ερμηνευτική αρχή, μια διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται, στο μέτρο του δυνατού, κατά τρόπο ώστε να μη θίγεται το κύρος της.

- 38 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, αντίθετα με όσα υποστηρίζει η Ιταλική Κυβέρνηση, το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98 δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι θεσπίζει γενικό κανόνα που έχει εφαρμογή σε όλες τις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη το 1997, που έχει δηλαδή επίσης εφαρμογή και στην περίπτωση την οποία ρυθμίζει ο προσβαλλόμενος κανονισμός.
- 39 Κατά τα λοιπά, η Ιταλική Κυβέρνηση δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι ο προσβαλλόμενος κανονισμός αντιβαίνει στα άρθρα 5 του κανονισμού 2799/98 και 3 του κανονισμού 2800/98.
- 40 Εξάλλου, δεδομένου ότι δεν αποδείχθηκε πλάνη ως προς τον υπολογισμό του ανωτάτου ποσού της αντισταθμιστικής ενίσχυσης την οποία καθορίζει, ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν μπορεί κατά μείζονα λόγο να θεωρηθεί ότι εμφανίζει το ελάττωμα της κατάχρησης εξουσίας.
- 41 Εξάλλου, ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν πάσχει ούτε έλλειψη αιτιολογίας. Πράγματι, η τήρηση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται σε σχέση όχι μόνο με το κείμενο της προσβαλλόμενης πράξης αλλά και με το πλαίσιο της καθώς και με το σύνολο των νομικών κανόνων που διέπουν το σχετικό θέμα (βλ. απόφαση της 29ης Φεβρουαρίου 1996, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, C-122/94, Συλλογή 1996, σ. I-881, σκέψη 29).
- 42 Εν προκειμένω ο προσβαλλόμενος κανονισμός, ως απλό μέτρο εφαρμογής των κανονισμών 2799/98, 2800/98 και 2813/98 καθώς και του κανονισμού 2808/98, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1410/1999 της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 1999 (ΕΕ L 164, σ. 53), αιτιολογείται επαρκώς, όσον αφορά τον υπολογισμό του ανωτάτου ποσού της αντισταθμιστικής ενίσχυσης με την παραπομπή στις διάφορες διατάξεις των κανονισμών αυτών που προβλέπουν τα του εν λόγω υπολογισμού).
- 43 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 44 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η Ιταλική Κυβέρνηση προσάπτει στην Επιτροπή ότι παραβίασε την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που θεσπίζει το άρθρο 34 ΕΚ. Συγκεκριμένα, αντίθετα με την επιλογή που προτίμησε κατά την έκδοση του προσβαλλομένου κανονισμού, η Επιτροπή εφάρμοσε το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98 με την έκδοση του κανονισμού της (ΕΚ) 755/1999, της 12ης Απριλίου 1999, με τον οποίο καθορίζεται το ανώτατο ποσό της αντισταθμιστικής ενίσχυσης που προκύπτει από τον συντελεστή μετατροπής του ευρώ σε μονάδες εθνικού νομίσματος ή τις ισοτιμίες που εφαρμόζονται στις 1 και 3 Ιανουαρίου 1999 (ΕΕ L 98, σ. 8). Αυτή η διαφορετική μεταχείριση των αμέσων ενισχύσεων των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη την 1η Ιανουαρίου 1999 είναι αδικαιολόγητη.
- 45 Το γεγονός ότι το άρθρο 6 του κανονισμού 2813/98 δεν εφαρμόστηκε ούτε στην περίπτωση των αμέσων ενισχύσεων των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη στις 3 Ιανουαρίου 1999 δεν ασεί επιρροή. Συγκεκριμένα, η Ιταλική Δημοκρατία δεν προσέβαλε τον κανονισμό 755/1999 για τον λόγο ότι οι ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη στις 3 Ιανουαρίου 1999 δεν αφορούσαν τους Ιταλούς επιχειρηματίες.
- 46 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο τρόπος κατά τον οποίο ενήργησε με την έκδοση του κανονισμού 755/1999 είναι απόλυτα συνεπής με τη συστηματική ερμηνεία την οποία προτείνει. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή χορήγησε την αύξηση που προβλέπει το άρθρο 6 κανονισμού 2813/98 μόνο για τις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη την 1η Ιανουαρίου 1999, αποκλείοντας αυτές των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη στις 3 Ιανουαρίου 1999. Δεδομένου ότι η περίπτωση των αμέσων ενισχύσεων των οποίων η γενεσιουργός αιτία επήλθε την 1η Ιανουαρίου

1999 είναι ιδιάξουσα, η διαφορετική μεταχείρισή τους δεν αντιβαίνει στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Κατά τα λοιπά, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως συμπίπτει απόλυτα με τον πρώτο και δεν πρέπει να εξεταστεί χωριστά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 47 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η Ιταλική Κυβέρνηση προσάπτει στην Επιτροπή, κατά τα ουσιώδη, ότι, με τον κανονισμό 755/1999, αντιμετώπισε με διαφορετικό τρόπο τις άμεσες ενισχύσεις των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη την 1η Ιανουαρίου 1999 και, με τον προσβαλλόμενο κανονισμό, εκείνες των οποίων η γενεσιουργός αιτία επισυνέβη την 1η Ιουλίου 1999.
- 48 Ακριβώς όμως, κατά την εξέταση του πρώτου λόγου ακυρώσεως διαπιστώθηκε ότι αυτή η διαφορετική μεταχείριση ήταν επιβεβλημένη για λόγους αναγόμενους στο σεβασμό της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των επιχειρηματιών.
- 49 Επομένως, ο προσβαλλόμενος κανονισμός δεν παραβιάζει την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που προβλέπει το άρθρο 34 ΕΚ.
- 50 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει και αυτός να απορριφθεί.
- 51 Βάσει του συνόλου των προεκτεθέντων, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 52 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα αν ο αντίδικος διατύπωσε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα η Ιταλική Δημοκρατία η οποία και ηττήθηκε, πρέπει αυτή να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Καταδικάζει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

La Pergola

Edward

Jann

von Bahr

Timmermans

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 4 Οκτωβρίου 2001.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

R. Grass

A. La Pergola